

ที่ นร ๐๕๐๔/ ๓๒๒๕

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ทำเนียบรัฐบาล กทม. ๑๐๓๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง การตกลง
การค้าเสรีต่อระบบสุขภาพของคนไทยในบริบทนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

เรียน เลขาธิการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

- อ้างถึง ๑. หนังสือสำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ สศ ๐๐๐๑/๐๑๔
ลงวันที่ ๑๑ มกราคม ๒๕๕๘
๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๔/๑๘๒๖๓
ลงวันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงพาณิชย์ ด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๖๐๕/๘๑๒
ลงวันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘

ตามที่ได้เสนอเรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
เรื่อง การตกลงการค้าเสรีต่อระบบสุขภาพของคนไทยในบริบทนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ไปเพื่อดำเนินการ
ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงพาณิชย์ได้เสนอความเห็นมาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีด้วย
ความละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือที่ส่งมาด้วยนี้

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๘ รับทราบความเห็นและข้อเสนอแนะ
ของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง การตกลงการค้าเสรีต่อระบบสุขภาพของคนไทยในบริบท
นโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และรับทราบความเห็น ผลการพิจารณา และผลการดำเนินการ ของกระทรวงพาณิชย์
โดยให้กระทรวงพาณิชย์รับผิดชอบประสานการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อรายงานให้สภาที่ปรึกษา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบผลการดำเนินงาน
เป็นระยะ ๆ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๕๗ ด้วย

/จึงเรียน ...

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ได้แจ้งให้กระทรวงพาณิชย์ทราบด้วยแล้ว ทั้งนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้เผยแพร่ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพร้อมความเห็นและผลการพิจารณาของกระทรวงพาณิชย์ ทางเว็บไซต์ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้สาธารณชนได้รับทราบ และขอขอบคุณสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในเรื่องดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรี

ขอแสดงความนับถือ

(นายบรรศักดิ์ อวรรณโณ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

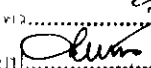
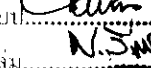
10 ส.ค. 2548

สำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี

โทร. ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๐๐ ต่อ ๓๒๘

โทรสาร ๐ ๒๒๘๐ ๙๐๖๔

[S122]

๑๙ ส.ค. ๒๕๔๘
นาย.ส.บ.
นาย.ส.ส.
๑๙ ส.ค. ๒๕๔๘
๑๙ ส.ค. ๒๕๔๘
๑๙ ส.ค. ๒๕๔๘

เรื่อง รายงานผลการพิจารณา / ผลการดำเนินการของคณะรัฐมนตรี
กรณีสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้คำปรึกษา / ข้อเสนอแนะ / ความเห็นต่อคณะรัฐมนตรี
ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓
เรื่อง การตกลงการค้าเสรีต่อระบบสุขภาพของคนไทยในบริบทนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ให้คำปรึกษา / ข้อเสนอแนะ / ความเห็น
ต่อคณะรัฐมนตรี เรื่อง การตกลงการค้าเสรีต่อระบบสุขภาพของคนไทยในบริบทนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ
ซึ่งกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ประชุมร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข และกระทรวงการต่างประเทศ
พิจารณาเสนอความเห็นและผลการดำเนินการต่อความเห็นของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ดังนี้

ข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา ฯ	ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๑. กระบวนการและกลไกการเจรจา กระบวนการเจรจาการค้าเสรีแบบทวิภาคีต้องผ่านกระบวนการของรัฐสภา เพื่อให้ฝ่ายนิติบัญญัติสามารถตรวจสอบและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกรอบการเจรจา ประเด็นและจุดยืนของรัฐบาลในการเจรจา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนไทยและไม่เกิดผลกระทบต่ออธิปไตยของประเทศไทย	- ในการเจรจาจัดทำความตกลงเขตการค้าเสรี (FTA) กับประเทศต่างๆ รัฐบาลได้ดำเนินการด้วยความรอบคอบ โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประชาชนเป็นที่ตั้ง มีกระบวนการเจรจาที่โปร่งใส ยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ตั้งแต่ประชาชนทั่วไป นักวิชาการ องค์กรอิสระ หน่วยงานภาครัฐ และเอกชน โดยได้มีการหารืออย่างใกล้ชิดกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นระยะๆ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน รวมถึงนักวิชาการ โดยเฉพาะกลุ่มที่มีส่วนได้เสีย และกลุ่มผู้ที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรี
๒. กระบวนการเจรจา ต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน ตั้งแต่ประชาชน นักวิชาการ องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน โดยเฉพาะกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากข้อตกลงการค้าเสรี	- ในช่วงที่ผ่านมามีการทบทวนพาณิชย์ได้มีการประชุมหารือกับกลุ่มผู้ผลิต ผู้ส่งออกสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรมโดยเฉพาะเป็นรายสาขา รวมกว่า ๓๐ สาขา มีการระดมความคิดเห็นกับผู้เกี่ยวข้องในเรื่องที่คาดว่าจะมีการเจรจา ๒๐ ครั้ง เช่น การเข้าเป็นภาคีสันติสัญญา ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตรและเครื่องหมายการค้า เป็นต้น เพื่อระดมความคิดเห็นและรับฟังความเห็น ปัญหา อุปสรรค ความพร้อมในการเจรจาในแต่ละเรื่อง และจัดทำข้อเสนอแนะ
๓. เอกสารการเจรจา ต้องใช้ภาษาของคู่เจรจาทั้งสองฝ่าย เอกสารข้อเสนอ และข้อเรียกร้องของประเทศคู่เจรจาทั้งหมด ต้องถูกแปลเป็นภาษาไทย และเอกสารข้อเสนอและข้อเรียกร้องของไทย ต้องถูกแปลเป็นภาษาของประเทศคู่เจรจาเช่นเดียวกัน เพื่อใช้ประกอบการเจรจา และภาษาในการเจรจาให้ใช้ภาษาของคู่เจรจาทั้งสองฝ่าย เพื่อเป็นการแสดงถึงการยอมรับในเอกราชและอธิปไตยของประเทศคู่เจรจา	ทำให้การเจรจาเพื่อให้ก่อประโยชน์สูงสุดต่อประเทศ

ข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา ฯ	ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
	- รัฐสภาได้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำ FTA โดยการให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะต่อกรอบท่าทีการเจรจา FTA ของไทยกับประเทศต่างๆ อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานของภาครัฐ โดยคณะกรรมการการฯ ของวุฒิสภาและสภาผู้แทนราษฎรได้เชิญผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงพาณิชย์และเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการเจรจามาชี้แจงข้อมูลและรายงานสถานะความคืบหน้าในการทำเขตการค้าเสรีของไทยเป็นระยะๆ รวมกว่า ๔๐ ครั้ง ทั้งนี้ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ให้อำนาจฝ่ายบริหารในการกำหนดนโยบายเจรจการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งรวมถึงการเจรจา FTA กับประเทศต่างๆ โดยหากผลการเจรจามีผลให้ประเทศไทยต้องแก้ไขกฎหมายภายในประเทศ รัฐบาลจึงจะดำเนินการนำเรื่องเข้ารัฐสภาเพื่อขอความเห็นชอบก่อนลงนามความตกลงต่อไป - ในการเจรจา FTA กับประเทศต่างๆ รัฐบาลพยายามเจรจาโดยให้เกิดผลกระทบต่อผู้ประกอบการในประเทศให้น้อยที่สุด และให้ มีระยะเวลาที่มากพอในการเตรียมการปรับตัว ทั้งนี้ การทำ FTA นอกจากจะช่วยขยายตลาดสินค้า ลดต้นทุนและวัตถุดิบนำเข้าแล้ว ยังช่วยกระตุ้นให้มีการปรับโครงสร้างการผลิต และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วย

ข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา ฯ	ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. ในเรื่องที่เกี่ยวข้องระบบสุขภาพต้องยึดหลักการที่ว่า การประเมินผลกระทบนั้นต้องคำนึงถึงผู้ป่วยและผู้บริโภค และการพึ่งตนเองด้านยาและสาธารณสุขของประเทศไทย ถ้ามีผลกระทบต่อการมีสุขภาพะ และการเข้าถึงยาและบริการสาธารณสุข จะต้องไม่รับในข้อเรียกร้องเหล่านั้น โดยไม่จำเป็นต้องประเมินเปรียบเทียบผลประโยชน์ในข้อเสนอที่แลกเปลี่ยน เพราะตามหลักสิทธิมนุษยชนและตามรัฐธรรมนูญไทย ทุกคนมีสิทธิขั้นพื้นฐานในการมีชีวิตอยู่และมีสุขภาพที่ดี ผลกระทบจากการเจรจาการค้าวิภาคี จะทำให้มีการผูกขาดตลาดยานานขึ้น ยามีราคาแพงขึ้นและอุตสาหกรรมยาภายในประเทศไม่มีศักยภาพในการแข่งขันกับบรรษัทข้ามชาติได้ ขาดความมั่นคงทางด้านยาและการสาธารณสุขต้องนำเข้ายามากขึ้น ใช้จ่ายทางด้านยาและการสาธารณสุขเพิ่มขึ้น ๕. ในกรณีเฉพาะเรื่อง สิทธิบัตรยา ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบต่างๆ ต่อระบบสุขภาพตามข้อ ๔. ไทยควรมีจุดยืน ดังนี้ ๕.๑ ต้องเป็นไปตามข้อตกลงใน Doha Declaration ซึ่งใช้ข้อตกลงของ TRIPs (ต้องไม่มากกว่าข้อตกลงของ TRIPs) ๕.๒ ต้องยกเว้นไม่ให้สิทธิบัตรยาจำเป็น เพราะการเข้าถึงยาเป็น สิทธิมนุษยชนและการสาธารณสุขนั้น ไม่ได้จำกัดเฉพาะในประเทศเท่านั้น ๕.๓ สิทธิบัตรในผลิตภัณฑ์ให้จำกัดขอบเขตเฉพาะ สารเคมีใหม่ (New Chemical Entity)	- ในการเจรจาจัดทำความตกลง FTA ได้เจรจาโดยใช้ภาษาที่เป็นที่ยอมรับในองค์ระหว่างประเทศและสร้างความเข้าใจระหว่างกันอยู่แล้ว และหลังจากมีการลงนามความตกลงก็จะมี การจัดทำคำแปลความตกลง และเอกสารแนบท้ายเป็นภาษาไทยเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี และเผยแพร่ต่อสาธารณชนต่อไป - กระทรวงพาณิชย์ได้ทำงานร่วมกับกระทรวงสาธารณสุขทั้งในขั้นตอนการเตรียมการและเข้าร่วมในการหารือกับสหรัฐ ฯ เพื่อให้มั่นใจว่าการเจรจาจะไม่กระทบต่อการเข้าถึงยาหรือเป็น ปัญหาต่อระบบสาธารณสุขของไทย หากจะมีผลกระทบในเรื่องใดจะได้สามารถจัดมาตรการป้องกันหรือบรรเทาผลกระทบได้อย่างทันทั่วทั้งที่ - ในการเจรจา FTA ฝ่ายไทยได้ยืนยันต่อคู่เจรจาว่า ผลการเจรจา FTA ไม่ควรริดรอนสิทธิของประเทศคู่ภาคีตามความตกลง TRIPS (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights ของ WTO) โดยเฉพาะอย่างยิ่งปฏิญญารัฐมนตรี WTO ว่าด้วย TRIPS – Public Health (Doha Declaration) เกี่ยวกับสิทธิในการใช้มาตรการป้องกันผลกระทบจากการคุ้มครองสิทธิบัตรแก่ผลิตภัณฑ์ยา เช่น มาตรการบังคับใช้สิทธิ การใช้โดยรัฐ และการนำเข้าซ้อน

ข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา ฯ	ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๕.๔ เรียกร้องให้ประเทศคู่เจรจาร่วมพัฒนาระบบบริหารสิทธิบัตรให้มีประสิทธิภาพและถูกต้อง เช่น ฐานข้อมูลสิทธิบัตรที่ดี การประสานแลกเปลี่ยนข้อมูลสิทธิบัตร และการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่แท้จริง	- ข้อเสนอของสภาที่ปรึกษา ฯ ในประเด็นการยกเว้นไม่ให้สิทธิบัตรแก่ยาจำเป็นอาจขัดต่อพันธกรณีตามความตกลง TRIPS ของ WTO ซึ่งไม่ได้เปิดช่องให้มีข้อยกเว้นดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ความตกลง TRIPS และกฎหมายของไทย ได้กำหนดมาตรการป้องกันผลกระทบไว้แล้ว ซึ่งไทยควรจะปรับกระบวนการดำเนินการภายใน ปรับปรุงระบบกฎหมายภายใน เช่น ปรับปรุงกฎหมายสิทธิบัตร และวิธีปฏิบัติให้สามารถใช้มาตรการบังคับใช้สิทธิในสิทธิบัตรสำหรับยาจำเป็นได้ง่ายยิ่งขึ้น ปรับปรุงระบบสาธารณสุขและนโยบายช่วยเหลือผู้ป่วยร้ายแรงให้สามารถเข้าถึงยาจำเป็นได้อย่างทันทั่วที่ ปรับปรุงกระบวนการขึ้นทะเบียนตำรับยาก่อนออกสู่ตลาด พัฒนาอุตสาหกรรมยาของไทยให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ - แม้ไทยจะยึดหลักการว่า การเจรจา FTA ไม่ควรกระทบต่อระบบสุขภาพของคนไทย ในขณะเดียวกันไม่ควรละเลยข้อเท็จจริงว่า การคุ้มครองสิ่งประดิษฐ์ใหม่ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของสิทธิบัตรสามารถส่งเสริมให้เกิด การวิจัยและพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ใช้ ซึ่งเป็นปัจจัยพื้นฐานด้านการค้าและการลงทุน ในการนี้กระทรวงพาณิชย์ได้ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลสิทธิบัตร วางระบบเชื่อมโยงฐานข้อมูลแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อให้คนไทยสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปศึกษาวิจัยต่อยอด แล้วนำมาจดสิทธิบัตร

ข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษา ฯ	ความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๖. ไทยต้องเร่งให้การคุ้มครองพันธุ์พืช สมุนไพร และภูมิปัญญาการแพทย์ของไทย โดยต้องไม่รับข้อตกลงการขยายการคุ้มครองสิทธิบัตรให้คุ้มครองสิ่งมีชีวิตทุกประเภท และปฏิเสธการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (อนุสัญญา UPOV) เพราะจะมีผลกระทบต่อระบบเกษตรกรรม การพัฒนาพันธุ์พืช ความมั่นคงทางด้านอาหารและการคุ้มครองสมุนไพร (พืชและสัตว์) และภูมิปัญญาการแพทย์ของไทย ทั้งนี้ ประเทศไทยได้มีกฎหมายเฉพาะ (sui generis) ซึ่งเป็นไปตามข้อตกลง TRIPs อยู่แล้ว ๗. ไทยต้องพัฒนาระบบกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา เพื่อให้การคุ้มครองภูมิปัญญาท้องถิ่นและเกิดความเป็นธรรมต่อชุมชนท้องถิ่น โดยให้มีการเปิดเผยแหล่งที่มาของทรัพยากรชีวภาพ และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับสิ่งประดิษฐ์ที่มาขอรับการคุ้มครอง ให้แสดงหลักฐานการทำข้อตกลงแบ่งปันผลประโยชน์ ในกรณีที่มีการให้ภูมิปัญญาการแพทย์ของไทยเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์สิ่งประดิษฐ์นั้น	- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงสาธารณสุขอยู่ระหว่างเร่งรัดวางหลักเกณฑ์รองรับการปฏิบัติตามกฎหมายคุ้มครองพันธุ์พืช และกฎหมายคุ้มครองภูมิปัญญาแพทย์แผนไทย ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และคณะรัฐมนตรีตามลำดับ ซึ่งเมื่อเสร็จสิ้นกระทรวงพาณิชย์จะนำกลไกดังกล่าวมาเชื่อมโยงกับระบบสิทธิบัตรต่อไป ในส่วนการเข้าเป็นภาคีความตกลงว่าด้วยการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ (UPOV) นั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความเห็นว่า ไทยยังไม่ควรเข้าเป็นภาคี เนื่องจากบทบัญญัติในความตกลง UPOV อาจส่งผลกระทบต่อเกษตรกรไทย ดังนั้น กระทรวงเกษตรและสหกรณ์อาจพิจารณาทางเลือกอื่นในการคุ้มครองพันธุ์พืชใหม่ที่จะยอมรับได้ระหว่างไทย – สหรัฐ ฯ เช่น การจัดทำ MRA (Mutual Recognition Arrangement)

คณะรัฐมนตรีได้ลงมติเมื่อวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๔๘ รับทราบความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเกี่ยวกับ การตกลงการค้าเสรีต่อระบบสุขภาพของคนไทย ในบริบทนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ และรับทราบความเห็นผลการพิจารณา และผลการดำเนินการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับผิดชอบประสานการติดตามผลการดำเนินงาน เพื่อยุติการให้สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง และเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบผลการดำเนินงานเป็นระยะๆ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๕๔๗ ด้วย

จึงประกาศให้ทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๘

(นายบรรศักดิ์ อวรรณโณ)

เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒๕๔๘

๒๕๔๘ ส.ก. 2548
 จ.ก. ๒๕๔๘
 ผ.ก. ๒๕๔๘
 ๒๕๔๘ ๑ ๑๑-๒๕๔๘
 ๒๕๔๘ ๒๕๔๘